

BS/120/2012

**OPINIE O FINANSOWANIU
MEDIÓW PUBLICZNYCH**

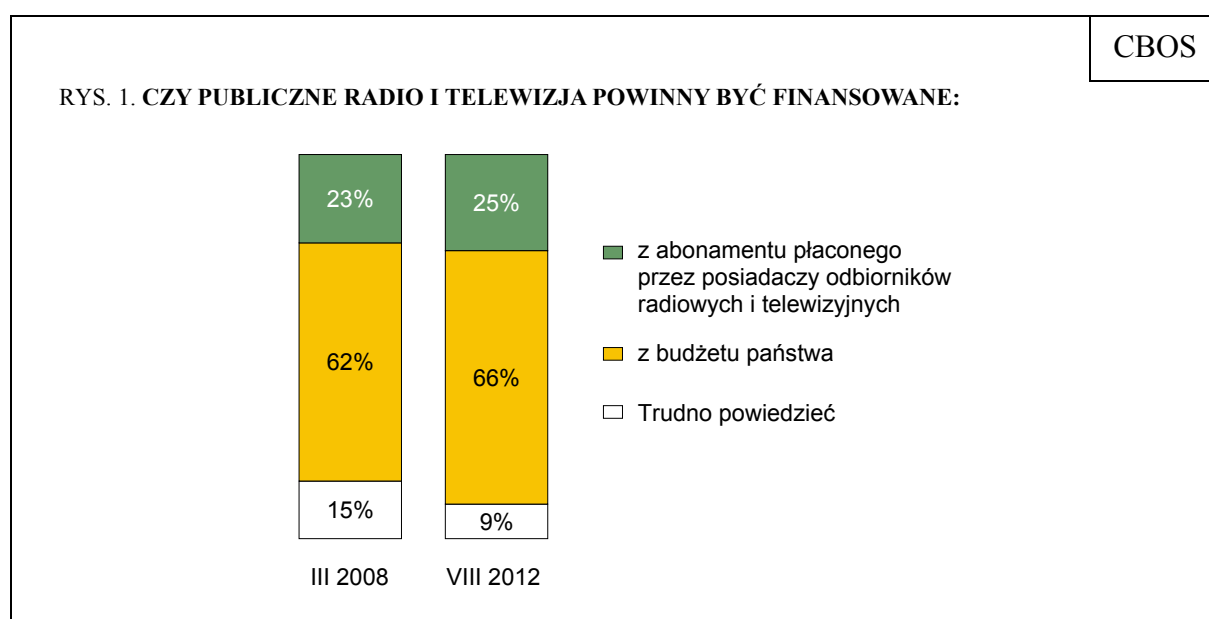
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Model finansowania mediów publicznych, jak zapowiada rząd, pozostanie do 2015 roku niezmienny. Debata na ten temat jest jednak otwarta. W sierpniowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków, jakie źródła finansowania publicznego radia i telewizji wydają im się lepsze, czy dopuszczają możliwość pozyskiwania środków z reklam, a także jak oceniają scenariusz częściowej lub pełnej prywatyzacji nadawców publicznych. Interesowało nas ponadto, czy istnieje przyzwolenie społeczne na ściślejsze kontrolowanie opłat abonamentowych i rejestracji odbiorników radiowych i telewizyjnych.

SPOSOBY FINANSOWANIA PUBLICZNEGO RADIA I TELEWIZJI

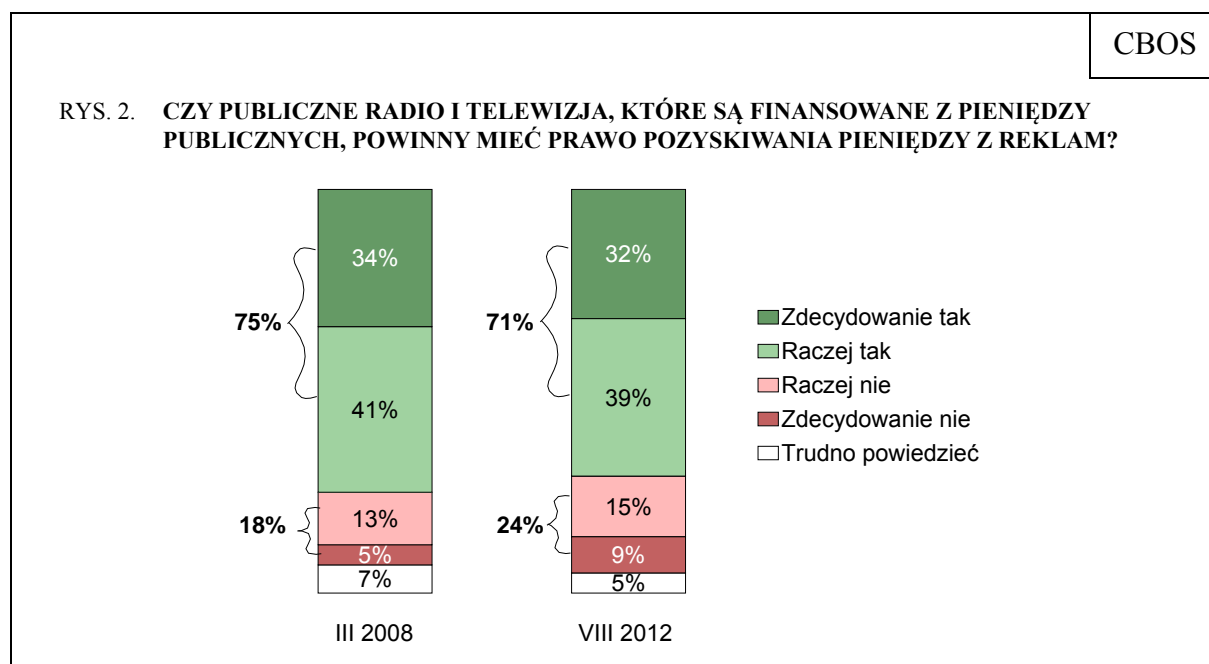
Dwie trzecie Polaków (66%) opowiada się za finansowaniem publicznego radia i telewizji z budżetu państwa, natomiast jedna czwarta (25%) – z abonamentu płaconego przez posiadaczy odbiorników. Opinie na ten temat są zbliżone do odnotowanych ponad cztery lata temu – w niewielkim stopniu zwiększyła się grupa wskazująca na budżet państwa, ubyło zaś niemających zdania w tej sprawie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (267) przeprowadzono w dniach 14 – 22 sierpnia 2012 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wydawałoby się, że opinie na temat źródeł finansowania publicznych nadawców mogą różnić się w zależności od sytuacji materialnej ankietowanych. Jednak jak wynika z analiz, poparcie dla finansowania mediów publicznych z budżetu państwa dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych i nie zależy w sposób znaczący ani od sytuacji materialnej, ani od dochodów (można jedynie zauważyć, że uzyskujący najniższe dochody częściej niż pozostali opowiadają się za takim sposobem finansowania). Na tle ogółu badanych, finansowanie z opłat abonamentowych najczęściej wskazują najmłodszy respondenci, w tym także uczniowie i studenci, mieszkańcy największych aglomeracji miejskich oraz prywatni przedsiębiorcy.

Większość badanych dopuszcza finansowanie mediów publicznych z emisji reklam – siedmiu na dziesięciu (71%) uważa, że powinny one mieć możliwość pozyskiwania środków od reklamodawców, natomiast co czwarty (24%) jest temu przeciwny. W porównaniu z wynikami sprzed ponad czterech lat w niewielkim stopniu przybyło osób krytycznie nastawionych do takiego źródła finansowania.

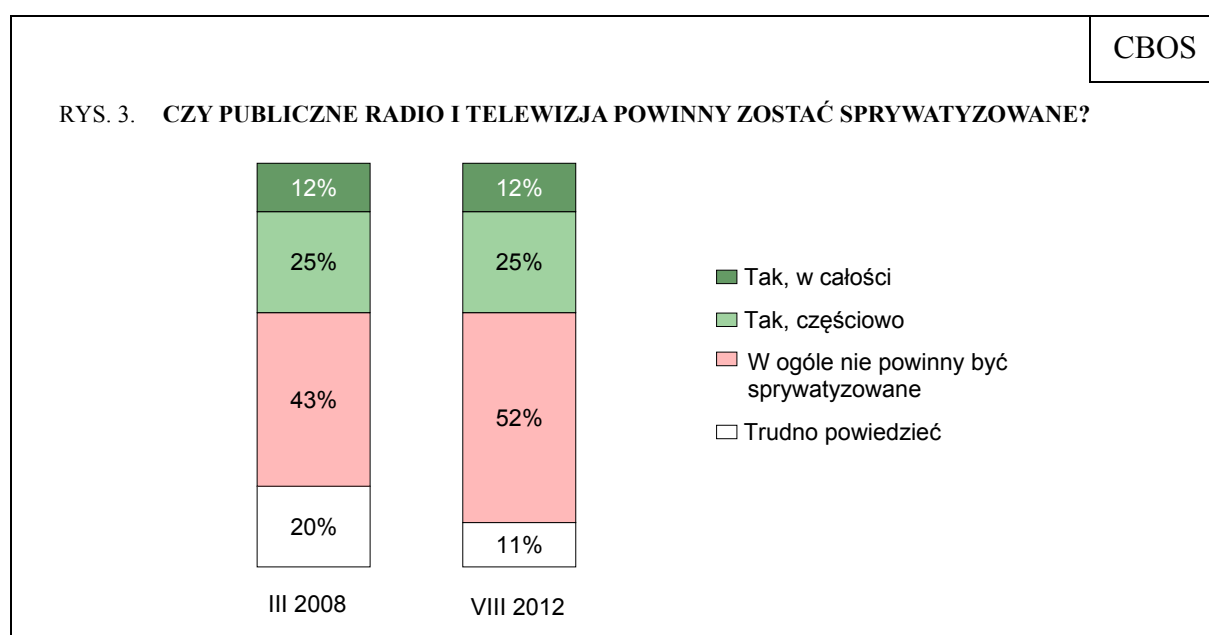

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych przeważają respondenci akceptujący pozyskiwanie przez nadawców publicznych pieniędzy z reklam. Pewną rolę odgrywa tu poziom wykształcenia i – związana z nim – sytuacja materialna badanych. Ankietowani mający podstawowe wykształcenie, gorzej sytuowani, częściej odnoszą się krytycznie do finansowania mediów publicznych z reklam, natomiast najlepiej

wykształceni, o wyższym statusie ekonomicznym, częściej je aprobują. Przeciwnikami pozyskiwania pieniędzy od reklamodawców stosunkowo często są także najstarsi badani.

Warto wspomnieć, że zarówno respondenci opowiadający się za finansowaniem mediów publicznych z abonamentu, jak i opowiadający się za ich finansowaniem z budżetu państwa są zwolennikami pozyskiwania pieniędzy z reklam (odpowiednio 73% i 72%).

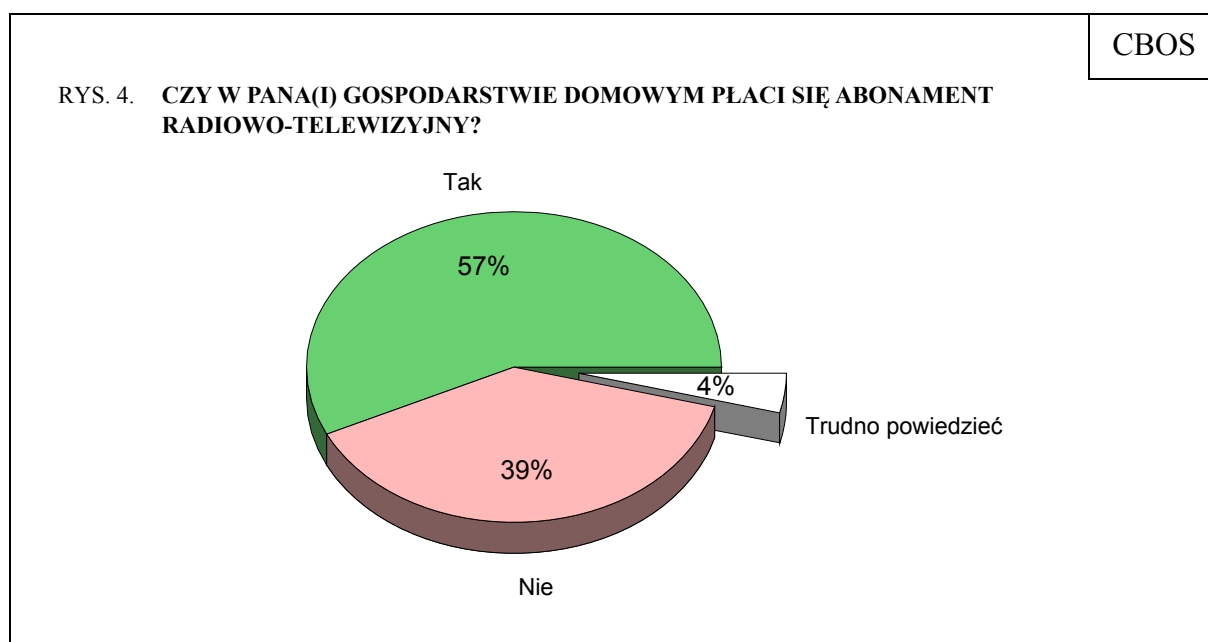
Polacy są raczej przeciwni prywatyzacji publicznego radia i telewizji – nie zgadza się na nią ponad połowa badanych (52%). Taka opinia jest obecnie wyrażana częściej niż w 2008 roku. Z kolei ponad jedna trzecia (37%) opowiada się za jakąś formą prywatyzacji, w tym co ósmy (12%) za całkowitą, a jedna czwarta (25%) – za częściową.

Przeciwnikami prywatyzacji publicznego radia i telewizji relatywnie częściej są starsi badani, a także ludzie mający podstawowe wykształcenie, robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy, emeryci, bezrobotni i najmniej zarabiający. Natomiast aprobata częściowej lub całkowitej prywatyzacji przeważa wśród osób w wieku 45–54 lata, najlepiej wykształconych, kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem, pracowników administracyjno-biurowych, prywatnych przedsiębiorców, uczniów i studentów oraz osób biernych zawodowo zajmujących się domem.

KONTROLA REJESTRACJI ODBIORNIKÓW I PŁATNOŚCI ABONAMENTU

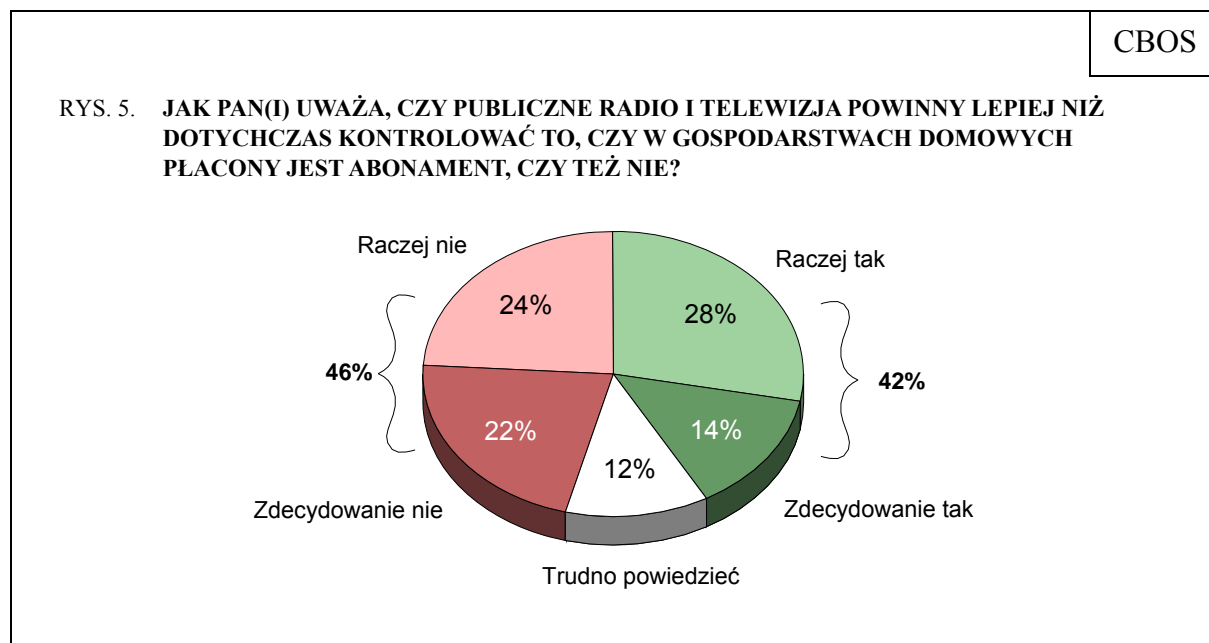
Z danych KRRiT wynika, że niemal dwie trzecie gospodarstw domowych nie płaci abonamentu radiowo-telewizyjnego. Jest to najwyższy odsetek w Europie. Uzyskane przez nas deklaracje wskazują, że płaci go ponad połowa gospodarstw domowych (57%), natomiast dwie piąte ankietowanych (39%) przyznaje, że w ich domach abonament nie jest opłacany. Deklaracje mogą zaniżać skalę zjawiska niepłacenia abonamentu. Badani mają świadomość istnienia takiego obowiązku, więc niechętnie przyznają się do łamania przepisów w tym zakresie.

W niektórych grupach społeczno-demograficznych rzadziej płaci się abonament, ale może to wynikać z tego, że są wśród nich osoby ustawowo z tego zwolnione – na przykład najstarsi badani, emeryci czy renciści. Do niepłacenia częściej niż inni przyznają się ponadto najslabiej wykształceni, mieszkańcy największych miast, znajdujący się w złej sytuacji materialnej, a także osoby biernie zawodowo zajmujące się domem.

Respondenci deklarujący, że w ich gospodarstwach domowych płaci się abonament radiowo-telewizyjny częściej niż twierdzący, że się go nie opłaca, są zwolennikami takiego właśnie źródła finansowania nadawców publicznych (31% wobec 17%), natomiast rzadziej opowiadają się za ich finansowaniem z budżetu państwa (63% wobec 71%).

Podzielone są zdania na temat kontrolowania opłat abonamentowych. W niewielkim stopniu przeważa opinia, że publiczne media nie muszą lepiej niż dotychczas kontrolować tego, czy abonament jest płacony (46% wobec 42% opowiadających się za ściślejszą kontrolą).

Respondenci deklarujący, że w ich gospodarstwach domowych płaci się abonament radiowo-telewizyjny, częściej opowiadają się za ściślejszą kontrolą jego płacenia.

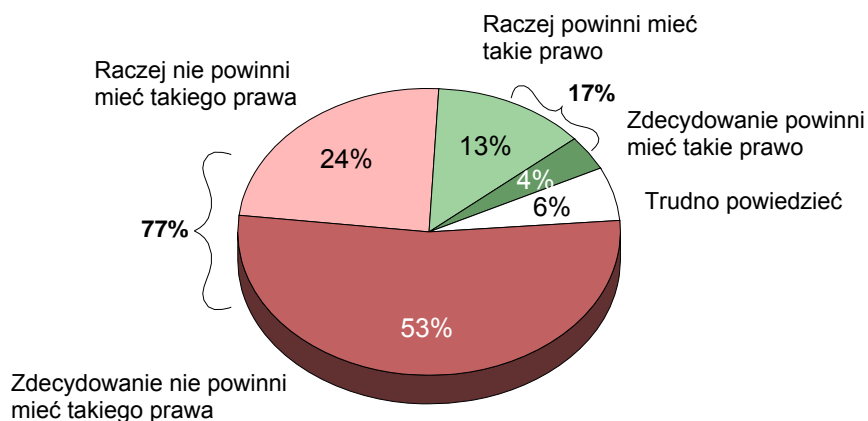
Tabela 1

Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym płaci się abonament radiowo-telewizyjny?	Jak Pan(i) uważa, czy publiczne radio i telewizja powinny lepiej niż dotychczas kontrolować to, czy w gospodarstwach domowych płacony jest abonament, czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	52	37	11
Nie	31	58	11

Pominięto „trudno powiedzieć”

Polacy są przeciwni prowadzeniu kontroli rejestracji odbiorników radiowo-telewizyjnych przez uprawnionych do tego pracowników urzędów pocztowych. Trzy czwarte badanych (77%) twierdzi, że nie powinni oni mieć prawa do sprawdzania, czy odbiorniki w gospodarstwie domowym zostały zarejestrowane, natomiast niespełna co piąty (17%) wyraża przeciwną opinię.

RYS. 6. USTAWA O RADIOFONII I TELEWIZJI ZOBOWIĄZUJE DO REJESTRACJI ODBIORNIKÓW RADIOWYCH I TELEWIZYJNYCH I WNOŠZENIA OPŁAT ABONAMENTOWYCH, A UPOWAŹNIENI PRACOWNICY URZĘDÓW POCZTOWYCH MOGĄ KONTROLOWAĆ, CZY ODBIORNIKI W GOSPODARSTWIE DOMOWYM ZOSTAŁY ZAREJESTROWANE. CZY UWAŹA PAN(I), ŹE PRACOWNICY POCZTY POWINNI MIEĆ PRAWO DO TAKICH KONTROLI, CZY TEŹ NIE?

Za prawem do prowadzenia przez urzędników pocztowych kontroli w domach relatywnie częściej opowiadają się najstarsi badani, emeryci, a także rolnicy.

Warto zwrócić uwagę, że sprzeciw wobec kontrolowania rejestracji odbiorników RTV jest niezależny od deklarowanego wnoszenia opłat abonamentowych – dominuje w obu grupach.

Tabela 2

Czy w Pana(i) gospodarstwie domowym płaci się abonament radiowo-telewizyjny?	Czy uważa Pan(i), że pracownicy poczty powinni mieć prawo do takich kontroli, czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	20	74	6
Nie	14	80	6

Pominięto „trudno powiedzieć”

Większość Polaków opowiada się za finansowaniem mediów publicznych z budżetu państwa. Niezależnie od opinii na temat modelu finansowania radia i telewizji dominuje aprobata ich współfinansowania z pieniędzy pochodzących od reklamodawców. Polacy są na

ogół niechętni koncepcji prywatyzacji publicznego radia i telewizji. Jeśli miałyby już nastąpić, to raczej częściowa niż pełna.

Z deklaracji wynika, że w domach ponad połowy badanych płaci się abonament radiowo-telewizyjny, co w zestawieniu z danymi KRRiT – według których płaci go ponad jedna trzecia gospodarstw domowych – jest wartością zawyżoną. Odpowiedzi te można w pewnym stopniu uzasadnić niechęcią przyznania się do łamania prawa, niewywiązywania się z ustawowo nałożonych na posiadaczy odbiorników zobowiązań. Znaczna część Polaków – prawie połowa – opowiada się przeciw wzmocnieniu kontroli ściągalności abonamentu, jednocześnie niewiele mniej jest zwolenników jej zaostrzenia. Opinie w tej sprawie silnie zależą od deklarowanej płatności abonamentu. Zdecydowana większość – zarówno płacących, jak i niepłacących abonamentu – sprzeciwia się kontrolowaniu w domach rejestracji odbiorników radiowych i telewizyjnych przez pracowników poczty.

Opracował
Michał FELIKSIAK

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, publiczne radio i telewizja powinny być finansowane:			Liczba osób
		z abonamentu płaconego przez posiadaczy odbiorników radiowych i telewizyjnych	z budżetu państwa	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		25	66	9	1008
Płeć	Mężczyźni	24	67	9	480
	Kobiety	27	66	7	529
Wiek	18-24 lata	34	60	5	127
	25-34	25	68	7	206
	35-44	22	71	7	182
	45-54	19	73	8	137
	55-64	28	64	8	197
	65 lat i więcej	25	60	16	160
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	72	7	383
	Miasto do 20 tys.	29	62	9	154
	20-100 tys.	28	63	9	192
	101-500 tys.	26	68	6	172
	501 tys. i więcej mieszk.	33	53	13	107
Wykształcenie	Podstawowe	21	65	14	196
	Zasadnicze zawodowe	21	73	5	263
	Średnie	29	64	7	353
	Wyższe	28	62	10	196
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	68	11	99
	Średni personel, technicy	9	79	12	39
	Pracownicy adm.-biurowi	27	65	8	70
	Pracownicy usług	27	61	12	63
	Robotnicy wykwalifikowani	21	74	5	115
	Robotnicy niewykwalifik.	12	85	3	49
	Rolnicy	22	69	9	63
	Pracujący na własny rach.	32	62	6	35
Bierni zawodowo	Renciści	30	60	10	77
	Emeryci	28	61	11	217
	Uczniowie i studenci	35	58	6	70
	Bezrobotni	30	68	2	56
	Gospodynie domowe i inni	27	66	6	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	16	79	6	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	61	10	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	69	9	231
	prywatnym gosp. rolnym	23	70	7	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	21	73	6	145
	501-750	29	66	5	118
	751-1000	24	69	6	154
	1001-1500	31	61	8	162
	Powyżej 1500 zł	23	68	9	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	67	10	140
	Średnie	24	67	10	483
	Dobre	29	65	6	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	60	12	43
	Raz w tygodniu	24	68	8	448
	1-2 razy w miesiącu	27	66	7	161
	Kilka razy w roku	25	67	8	242
	W ogóle nie uczestniczy	27	60	12	114
Poglądy polityczne	Lewica	28	66	5	180
	Centrum	26	67	6	309
	Prawica	28	62	9	291
	Trudno powiedzieć	18	70	13	228

Tabela 2

		Czy publiczne radio i telewizja, które są finansowane z pieniędzy publicznych, powinny mieć prawo pozyskiwania pieniędzy z reklam?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		71	24	5	1011
Płeć	Mężczyźni	71	26	3	481
	Kobiety	72	22	6	530
Wiek	18-24 lata	71	27	1	127
	25-34	77	21	1	207
	35-44	76	23	2	182
	45-54	75	19	6	137
	55-64	72	23	5	197
	65 lat i więcej	56	31	13	161
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	26	7	383
	Miasto do 20 tys.	75	21	4	154
	20-100 tys.	78	20	2	195
	101-500 tys.	69	27	4	172
	501 tys. i więcej mieszk.	76	20	3	107
Wykształcenie	Podstawowe	55	33	12	197
	Zasadnicze zawodowe	72	23	5	263
	Średnie	76	22	2	355
	Wyższe	79	19	1	196
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	24	1	101
	Średni personel, technicy	79	20	2	39
	Pracownicy adm.-biurowi	83	14	3	70
	Pracownicy usług	74	22	3	63
	Robotnicy wykwalifikowani	76	21	3	115
	Robotnicy niewykwalifik.	64	31	5	49
	Rolnicy	69	25	6	63
Pracujący na własny rach.	70	28	2	35	
Bierni zawodowo	Renciści	64	26	10	77
	Emeryci	64	27	9	218
	Uczniowie i studenci	81	17	2	70
	Bezrobotni	73	27		56
	Gospodynie domowe i inni	67	30	3	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	75	24	1	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	78	20	2	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	75	22	2	231
	prywatnym gosp. rolnym	68	28	4	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	72	25	3	145
	501-750	67	28	5	118
	751-1000	73	20	7	154
	1001-1500	75	19	6	162
	Powyżej 1500 zł	73	24	3	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	64	29	7	142
	Średnie	70	25	6	484
	Dobre	77	21	3	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	75	13	12	43
	Raz w tygodniu	71	23	6	451
	1-2 razy w miesiącu	70	26	4	161
	Kilka razy w roku	75	23	2	242
	W ogóle nie uczestniczy	66	31	4	114
Poglądy polityczne	Lewica	77	20	3	180
	Centrum	73	26	1	309
	Prawica	73	23	5	293
	Trudno powiedzieć	63	26	11	229

Tabela 3

		Czy w przyszłości publiczne radio i telewizja powinny zostać sprywatyzowane?				Liczba osób
		Tak, w całości	Tak, częściowo	W ogóle nie powinny być sprywatyzowane	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		12	25	52	11	1010
Płeć	Mężczyźni	16	25	53	7	481
	Kobiety	9	25	51	15	530
Wiek	18-24 lata	8	39	47	6	127
	25-34	14	28	47	11	207
	35-44	19	26	48	8	182
	45-54	15	30	41	14	136
	55-64	10	19	60	11	197
	65 lat i więcej	5	12	65	18	161
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	22	58	10	383
	Miasto do 20 tys.	9	31	47	14	154
	20-100 tys.	12	25	49	13	195
	101-500 tys.	19	23	51	7	172
	501 tys. i więcej mieszk.	13	31	42	13	106
Wykształcenie	Podstawowe	5	10	69	16	197
	Zasadnicze zawodowe	13	21	53	13	263
	Średnie	13	31	45	10	355
	Wyższe	15	35	45	5	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	36	47	2	100
	Średni personel, technicy	12	28	46	14	39
	Pracownicy adm.-biurowi	17	32	40	11	70
	Pracownicy usług	9	20	58	14	63
	Robotnicy wykwalifikowani	22	23	49	6	115
	Robotnicy niewykwalifik.	5	20	62	13	49
	Rolnicy	7	20	60	12	63
	Pracujący na własny rach.	24	30	34	12	35
Bierni zawodowo	Renciści	4	31	51	14	77
	Emeryci	8	14	62	16	218
	Uczniowie i studenci	10	46	38	6	70
	Bezrobotni	6	13	67	14	56
	Gospodynie domowe i inni	24	31	32	13	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	30	53	8	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	23	48	10	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	28	47	6	231
	prywatnym gosp. rolnym	5	23	62	10	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	10	23	60	8	145
	501-750	12	20	54	14	118
	751-1000	9	25	54	12	154
	1001-1500	14	27	53	7	162
	Powyżej 1500 zł	18	26	48	7	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	19	58	16	142
	Średnie	11	23	53	13	484
	Dobre	16	30	48	7	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	15	61	19	43
	Raz w tygodniu	11	23	55	11	450
	1-2 razy w miesiącu	8	27	51	14	161
	Kilka razy w roku	14	29	46	11	242
	W ogóle nie uczestniczy	19	24	50	6	114
Poglądy polityczne	Lewica	15	33	43	9	180
	Centrum	12	27	52	8	309
	Prawica	15	24	54	7	292
	Trudno powiedzieć	6	17	56	22	229

Tabela 4

		Szacuje się, że 65% gospodarstw domowych nie płaci abonamentu radiowo-telewizyjnego. A czy w Pana(i) gospodarstwie domowym płaci się abonament radiowo-telewizyjny?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	39	4	987
Płeć	Mężczyźni	56	39	5	468
	Kobiety	57	40	3	520
Wiek	18-24 lata	60	24	16	122
	25-34	58	39	3	201
	35-44	54	42	4	177
	45-54	64	34	1	132
	55-64	62	37	1	195
	65 lat i więcej	43	55	2	160
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	44	2	376
	Miasto do 20 tys.	63	36	2	152
	20-100 tys.	60	32	8	190
	101-500 tys.	61	35	4	168
	501 tys. i więcej mieszk.	45	47	7	102
Wykształcenie	Podstawowe	43	55	2	196
	Zasadnicze zawodowe	62	35	2	259
	Średnie	60	35	5	343
	Wyższe	57	36	6	189
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	54	40	6	96
	Średni personel, technicy	53	40	6	34
	Pracownicy adm.-biurowi	69	27	4	67
	Pracownicy usług	61	32	7	61
	Robotnicy wykwalifikowani	66	31	3	112
	Robotnicy niewykwalifik.	55	41	5	49
	Rolnicy	59	41		62
	Pracujący na własny rach.	62	38		35
Bierni zawodowo	Renciści	47	50	3	77
	Emeryci	51	48	1	216
	Uczniowie i studenci	64	22	14	69
	Bezrobotni	57	40	3	54
	Gospodynie domowe i inni	45	51	4	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	34	3	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	69	27	4	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	57	37	6	223
	prywatnym gosp. rolnym	59	41		59
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	54	46		139
	501-750	58	38	4	118
	751-1000	46	51	3	151
	1001-1500	56	41	3	158
	Powyżej 1500 zł	63	34	3	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	46	50	4	139
	Średnie	57	40	3	473
	Dobre	60	34	5	375
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	53	44	3	43
	Raz w tygodniu	60	37	3	440
	1-2 razy w miesiącu	61	38	2	159
	Kilka razy w roku	51	43	6	237
	W ogóle nie uczestniczy	52	43	5	110
Poglądy polityczne	Lewica	62	33	6	180
	Centrum	59	39	2	303
	Prawica	57	40	3	285
	Trudno powiedzieć	50	44	6	220